

Terugblik Edison Klassiek 2014

'Als we het dan toch anders aanpakken, dan moet het roer ook maar gelijk goed om', moet de Edison Stichting gedacht hebben. En dus was dit jaar voor het Edison Klassiek Gala een opzet bedacht die duidelijk gericht was op het trekken van een groter en breder publiek. Om te beginnen was het evenement geprogrammeerd als knallend sluitstuk van een nieuw initiatief waarbij Nederlandse klassieke muziek centraal stond, de Buma Classical Convention, en verder was het gala in een vorm gegoten die informeel en laagdrempelig was. Een zeer geslaagde editie, die zich afspeelde in het gloednieuwe TivoliVredenburg in Utrecht.

Winnaars

Wat dit jaar *wel* hetzelfde bleef, was dat de Edisons Klassiek door een vakkundige, onafhankelijke jury werden toegekend aan geluidsdragers van bijzondere kwaliteit. Dat comité bestond dit jaar, naast voorzitter Stef Collignon, uit Hans Haffmans, Aart-Jan van de Pol, Mischa Spel, Astrid in 't Veld en Peter Janssen. Zij beoordeelden 173 door de muziekindustrie voorgedragen producties en kozen [negen winnaars](#), die op zondag 23 november bekendgemaakt werden in Vrije Geluiden op NPO 1 en NPO Radio 4. In die zin waren tijdens het Edison Klassiek Gala geen verrassingen te verwachten, maar er viel toch veel te genieten.

Kamermuziek

In de categorie Kamermuziek kwam het beeldje toe aan het Goeyvaerts String Trio, voor zijn uitvoering van het Stabat Mater van Arvo Pärt en het speciaal voor dit gezelschap gecomponeerde Simeron van Ivan Moody. Nadat Stef Collignon de prijs had uitgereikt, speelde het trio – zonder bladmuziek! – een half uur durend, indringend, dynamisch stuk. Dit werk, A. Schnittke uit Strijktrio: I Moderato en II Adagio, stond overigens niet op hun 'award winning' cd. "U bent dus ethisch en cultureel verplicht de cd te kopen", aldus de juryvoorzitter in zijn aankondiging.

Presentatieduo

Het tweede deel van het Gala was een stuk lichtvoetiger van aard. Dit gedeelte werd gepresenteerd door twee heren die in eerste instantie niet door iedereen herkend werden. "En wie bent u?" vroeg iemand vanuit het publiek nadat de heren het Radio Filharmonisch Orkest o.l.v. Markus Stenz hadden aangekondigd. Een andere bezoeker lichtte al een tipje van de sluier op door "Hallo Jumbo!" te roepen. Daarop identificeerde een van de presentatoren zichzelf als acteur Frank Lammers. Hij was inderdaad bijna onherkenbaar, omdat hij vanwege zijn rol in de nieuwe film J. Kessels een snor en halflang golvend haar droeg. Hij gaf bij zijn introductie al aan 'de ballen verstand van klassieke muziek' te hebben, maar dat werd gecompenseerd door de andere helft van het presentatieduo: Gregor Bak. Velen zullen hem vooral kennen als presentator van het spelprogramma Zo Vader Zo Zoon, maar hij is ook pianist en muziekwetenschapper.

Jukebox

Dit gedeelte van het Gala was de Edison Philharmonic Jukebox genoemd, hoewel daar nog even een misverstand over bestond. "We gaan nu beginnen met de Radio Filharmonische Jukebox", kondigde Lammers aan, "of moet je dat uitspreken als Radio Philharmonic Jukebox?" Toen hem de juiste naam was ingefluisterd besloot hij die in een combinatie van Nederlands en Engels uit te spreken, "want in het Engels klinkt Edison nergens naar." Terwijl de naamgever van de prijs toch echt een Amerikaan was... ;-).

De Edison Philharmonic Jukebox was gebaseerd op het concept 'u vraagt, wij spelen'. Het publiek kreeg twee klassieke stukken voorgelegd en mocht zelf met applaus en gejoel bepalen welk van die twee werken door het Radio Filharmonisch Orkest zou worden gespeeld. De onafhankelijke jury bestond in dit geval uit drie decibelmeters, die prominent waren opgehangen.

Ambiance

Gevolg van deze insteek was natuurlijk, dat het een programmaonderdeel vol luchtige, populair klassieke muziek werd. Als een groot publiek mag kiezen uit een zwaarmoedig en een vrolijk stuk, is de kans nu eenmaal groot dat de treurnis het onderspit delft. Voeg daaraan toe dat rondom het podium, om mensen te verleiden daar te komen staan, bier geschonken werd, en het wordt alweer iets duidelijker waardoor er zo'n losse sfeer hing. Ook het feit dat dansende kinderen de her en der op de grond neergezette lege bierglazen omkegelden, droeg bij aan een allerm minst strenge en serieuze ambiance. Het samenspel van Lammers en Bak maakte het plaatje compleet. Zij lieten toeschouwers hun voorkeuren uitspreken om die vervolgens te overrulen, lieten in hun aanprijzingen sowieso niet zelden hun eigen voorkeuren (duidelijk) merken en dolden dat het een lieve lust was elkaar, het orkest en het publiek.

Edison-winnaars

Ook de optredende winnaars beleefden zo een niet alledaagse prijsuitreiking. De Zuid-Afrikaanse violist Daniel Hope ontving een Speciale Edison. Niet voor zijn laatste album, zoals Lammers abusievelijk zei, maar vanwege zijn baanbrekende manier om met muziek bezig te zijn. Als musicus, maar ook als schrijver, organisator van evenementen, muzikaal activist en mediaproductent. Toen Hope aangaf 'very proud to receive this prize' te zijn, voegde Lammers hem toe: "You should be." Igor Levit nam enigszins verlegen het beeldje in ontvangst voor zijn cd met de laatste vijf sonates van Beethoven, waarmee hij won in de categorie Het Debuut.

Franz Schrekers *Der Schatzgräber*, uitgevoerd door De Nederlandse Opera en het Nederlands Philharmonisch Orkest, won de Edison voor De Opera. Deze werd in ontvangst genomen door de artistiek leiders van beide gezelschappen, aangezien chef-dirigent Marc Albrecht die avond een uitvoering had met het Nederlands Philharmonisch. Hij zou het beeldje aansluitend in ontvangst nemen.

De Edison Klassiek Oeuvreprijs 2014 was voor het Radio Filharmonisch Orkest, vanwege diens omvangrijke discografie met vele hoogtepunten en diens buitengewone verdiensten voor de Nederlandse muziek. De Edison werd overhandigd door de burgemeester van Utrecht, Jan van Zanen.

We want more

'Hardcore' klassiek liefhebbers zullen deze interactieve, met humor doorspekte opzet van het Gala misschien minder hebben gewaardeerd. Maar juist door deze elementen ontstond een Night Of The Proms-achtige sfeer, waarin het voor zowel jong als oud, genodigde als betalende, muzik liefhebber als levensgenieter, goed toeven was. Het zal niet vaak voorgekomen zijn dat het publiek na afloop van een klassiek concert 'We want more!' scandeerde.

Toch kwamen ook de voorstanders van een meer 'klassieke' benadering van hun favoriete muziekgenre aan hun trekken. Want te midden van alle jolijt voerde het Radio Filharmonisch Orkest alle 'verzoekjes' onberispelijk uit, waarmee het zich een meer dan verdiend Oeuvreprijswinnaar toonde.

De Edison Philharmonic Jukebox is op tv uitgezonden in het programma NTR Podium. Hier kunt u die [uitzending terugkijken](#).

Werner Schlosser